

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/461/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113224853
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2113224853.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcu: Peter Leitner, živnostník, miestom podnikania Zavar, Vetrová 389/34, zast. splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária Michal Polák - advocati s.r.o., Bratislava, Panenská 24, proti žalovaným: 1/ G. S., nar. X. E. XXXX, bytom B., E. F. XXX/XX, a 2/ F. R., nar. XX. E. XXXX, bytom tamtiež, zast. advokátom: JUDr. Jozef Cako, Trnava, Štefana Moyzesa 25, o 4.951,66 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo 14. júla 2014 č. k. 14C /282/2013 - 49 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti trov konania žalobcu a žalovaného 2/ m e n í tak, že žalovanému 2/ náhradu trov prvostupňového konania nepriznáva.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napádaným uznesením súd prvého stupňa (reprezentovaný pritom vyšším súdnym úradníkom) I. zastavil konanie, II. žalobcovi vrátil súdny poplatok vo výške 290,30 eur (nadbytočne aj „prostredníctvom príslušného daňového úradu po právoplatnosti tohto uznesenia“), III. žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ náhradu trov „právneho zastúpenia“ (správne len „konania“) v sume 429,62 eur k rukám „právneho zástupcu“ (stručnejšie a presnejšie „advokáta“) žalovaného 2/ do 3 dní od právoplatnosti uznesenia a IV. žalovanému (tu v skutočnosti „žalovanej“, keďže v tomto prípade ide o ženu) 1/ náhradu trov konania nepriznal. Takéto rozhodnutie odôvodnil v časti trov konania právne ust. § 146 ods. 2 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) i s odkazom na § 149 ods. 1 rovnakého zákona a § 10 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. a/ a b/, § 15 písm. a/ a § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (tzv. advokátska tarifa). Vecne konštatoval zavinenie zastavenia konania v tejto veci žalobcom (inak bez bližšieho zdôvodnenia a zjavne preto, že pri späťvzatí žaloby nebol uvádzaný žiaden dôvod nasvedčujúci správaniu žalovaných donucujúceho žalobcu k takémuto procesnému kroku), pre ktoré bolo namieste uloženie žalobcovi tzv. náhradovej povinnosti vo vzťahu k žalovanému 2/ (žalovaná 1/ náhradu trov konania nepožadovala) a to na odmene za 2 úkony právnej služby advokáta (1. prevzatie a príprava zastúpenia a 2. vyjadrenie k žalobe), na paušálnych náhradách k nim a na DPH v sumách taktiež uvedených v odôvodnení.

Proti tomuto uzneseniu len v časti trov konania medzi ním a žalovaným 2/ podal včas odvolanie iba žalobca, navrhujúc jeho zmenu nepriznaním žalovanému 2/ náhrady trov konania. Namietal prakticky nesprávnosťou právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa. Neobstojí podľa neho záver o zavinení zastavenia konania ním (žalobcom a odvolateľom), keď dôvodom späťvzatia žaloby tu bolo získanie poznatkov o viacerých dlhoch žalovaného 2/ (vrátane takých, ktoré sú vymáhané exekučne, resp. sú predmetom konkurzu na majetok spoločnosti DANUBIA-PRINT a.s., samej evidujúcej pohľadávku voči žalovanému vo výške bezmála 100.000 eur) a z toho plynúci záver o faktickej zbytočnosti vedenia sporu v prejednávanej veci (s malou pravdepodobnosťou uspokojenia pohľadávky žalobcu a rizikom nárastu

trov spojených s takto neefektívne vedeným konaním). Aj keby však takýto názor (že i zadlžovanie sa žalovaného treba považovať za správanie nútiace žalobcu vziať inak dôvodnú žalobu späť) nemal byť akceptovaný, podľa odvolateľa sú tu i dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce vo vyvinutí ním (žalobcom) dostatočného úsilia na overenie, či mu späťvzatie žaloby neprinesie nebezpečenstvo vzniku tzv. náhradovej povinnosti (získanie informácie od súdu prvého stupňa o nedoručení predvolaní ani žaloby žiadnemu zo žalovaných a o nedoručení žalovanými súdu do času späťvzatia žaloby žiadneho podania), z toho plynúcej jeho dobromyseľnosti o nedostatku vzniku žiadnemu zo žalovaným akýchkoľvek trov a (do tretice) v nemožnosti ním ovplyvnenia toho, že žalovaný 2/ až po späťvzatí žaloby do spisu doručil plnomocenstvo pre advokáta spolu s vyjadrením k žalobe.

Žalovaný 2/ navrhol uznesenie v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správne (požadujúc tiež náhradu trov odvolacieho konania). Úvahy z odvolania o pravdepodobnosti úspechu žalobcu vo veci sú podľa neho bezpredmetnými, ak práve späťvzatie žaloby zabránilo vyriešeniu takejto otázky. Pokiaľ súd nezistí, žeby šlo o prípad späťvzatia žaloby v dôsledku správania žalovaného po začatí konania (podľa žalovaného 2/ tu o taký prípad nejde), má uložiť tzv. náhradovú povinnosť žalobcovi (keďže sa v takomto prípade konštatuje zavinenie zastavenia konania na jeho strane). Právne bezvýznamnou je i námietka nedostatkom vedomosti žalobcu o zastúpení žalovaného 2/ advokátom, keď vznik trov právneho zastúpenia sa neviaže na takúto vedomosť či na schválenie trov.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. vec v medziach odvolania žalobcu (teda len v časti trov konania medzi ním a žalovaným 2/, nakoľko otázku správnosti nepriznania náhrady žalovanej 1/ by mohla predmetom odvolacieho konania urobiť len táto žalovaná alebo i v jej prípade žalobca, žiaden z nich tak ale neurobil) a to bez pojednávania (pretože tu nešlo o vec samu ani o žiaden zákonom ustanovený prípad potreby prejednávania aj takejto veci na pojednávaní odvolacieho súdu) a dospel k záveru, že napriek nemožnosti stotožnenia sa s odvolacou námietkou založenou na údajnom zavinení zastavenia konania žalovaným 2/ treba odvolanie považovať za dôvodné (a priznať mu úspech) pre opodstatnenosť námietky nesprávneho (nie celkom úplného) právneho posúdenia veci v širšom slova zmysle, spočívajúceho v nevenovaní súdom prvého stupňa dostatočnej pozornosti okolnostiam, za akých došlo v tejto konkrétnej veci k vzniku trov konania žalovaného 2/ (majúcich mu byť podľa jeho požiadavky nahradených).

Podľa § 96 ods. 3 O. s. p. (súdom prvého stupňa necitovaného odseku inak použitého zákonného ustanovenia) v spojení s ust. § 79 ods. 1 poslednej vety a § 90 rovnakého zákona nesúhlas odporcu (žalovaného) so späťvzatím návrhu (žaloby) nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu (žaloby) skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

Podľa § 79 ods. 4 O. s. p. návrh na začatie konania (i tu v tzv. sporovom konaní rozumej žalobu) doručí súd ostatným účastníkom (tu rozumej účastníkom odchylným od iniciátora konania, teda žalobcu) do vlastných rúk.

Podľa § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

So súdom prvého stupňa a principiálne i so žalobcom aj žalovaným 2/ nejde nesúhlasiť v tom, že ustanovenie § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. je legislatívnym vyjadrením pravidla, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania skončeného zastavením nemá právo na náhradu jeho trov a z takéhoto pravidla existujú dve výnimky, zakotvené v ustanovení § 146 ods. 2 O. s. p. Podstatou prvej z takýchto výnimiek je úprava, že ak niektorý z účastníkov zaviniel, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy (veta prvá ustanovenia), kým naopak druhú zákonodarca vymedzil (v druhej vete tu oboznamovaného ustanovenia) tak, že ak sa pre správanie odporcu (tu rozumej žalovaného alebo aj len niektoej z osôb v takomto procesnom postavení, pokiaľ ich je - ako aj v prejednávanej veci - viac) vzal (a) späť návrh (žaloba), ktorý (-á) bol (a) podaný (-á) dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporcu (žalovaná).

Zavinenie na zastavení konania sa v zmysle záverov ustálenej rozhodovacej praxe súdov (judikatúry), na ktorej záveroch ani v tejto konkrétnej veci nevznikol dôvod čokoľvek meniť, zásadne posudzuje len z procesného hľadiska a pričíta tomu, kto dal k takémuto rozhodnutiu súdu podnet (takže pri späťvzatí žaloby principiálne nesie vinu na zastavení konania žalobca). Toto neplatí len pri takom správaní

žalovaného v priebehu konania, ktorého dôsledkom je faktické donútenie iniciátora konania k tomu, aby dôvodne podanú žalobu vzal späť (v snahe predísť jej zamietnutiu), kedy sa naopak usudzuje na naplnenie podmienok podľa § 146 ods. 2 vety druhej O. s. p. Dôvod zastavenia konania pritom súd spravidla neskúma, ak sa však uvádza dôvod nasvedčujúci priamej príčinnej súvislosti medzi správaním žalovaného a späťvzatím inak dôvodnej žaloby, je povinnosťou súdu urobiť si v tomto jasno (aby tak mohlo byť zrejmé, či sa má pri rozhodovaní o trovách zastaveného konania rozhodovať podľa niektorej výnimky z pravidla a ak áno, podľa ktorej, alebo súhrn pre rozhodnutie významných okolností nasvedčuje potrebe postupu podľa pravidla). Napokon definitívnym pomocným vodítkom pri riešení tej dilemy, či použiť pravidlo alebo výnimku, je vznik trov konania s požadovanou náhradou na strane toho, komu by sa prípadne mali trovy nahrádzať - kde ide o vodítko prameniace z pomerne jednoduchej a logicky dosť ťažko spochybniteľnej úvahy, že ak tu nie sú buď trovy majúce sa nahradiť a/alebo požiadavka na ich náhradu, nie je dôvod nepoužiť pravidlo. Práve v takomto prípade totiž rozdiel medzi rozhodnutím, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu jeho trov a iným rozhodnutím, podľa ktorého by náhrada prípadne nemala byť priznávaná len účastníkovi bez viny na zastavení konania, vykazuje prvky skôr akademického sporu a opakom (a contrario) tu treba dovodiť, že postup podľa ktorejkoľvek z viet ust. § 146 ods. 2 O. s. p. má svoje opodstatnenie len pri pozitívnom rozhodovaní o náhrade (teda o tom, že sa povinnosť na náhradu trov niektorého z účastníkov konania inému účastníkovi v postavení jeho skoršieho súpera v spore uloží), resp. aj vtedy, ak účastníkovi s inak vzniknutými trovami ich náhradu nemožno priznať, nakoľko je tu určitá zákonná prekážka tomuto brániaca.

Pri rešpektovaní úvah zhora tak nebola prijateľnou interpretácia žalobcu, podľa ktorej by za správanie žalovaného nútiace k späťvzatiu žaloby malo byť považované aj „vyrábanie dlhov“ znižujúce perspektívu uspokojenia pohľadávky urobenej predmetom konania v konkrétnej veci či stavajúce takúto perspektívu do roviny fatamorgány. Úvahy o možných výsledkoch tzv. sporového konania, o zodpovednosti za takýto výsledok a o vzniku práva na náhradu trov konania niektorej zo strán sporu totiž nie sú ovládané (hocako to môže pôsobiť podivne) princípom konečnej efektivity počínania (tu rozumej, či priznané právo a jemu zodpovedajúca povinnosť budú aj reálne splnené - buď dobrovoľne na základe príkazu vyplývajúceho z rozhodnutia súdu alebo nútene spravidla v exekúcii), ale výlučne tým, či účastník zaznamenal so svojou požiadavkou urobenou predmetom konania (ak je žalobcom) alebo s obranou voči takejto požiadavke (ak je naopak žalovaným) úspech (čo platí obdobne aj vtedy, ak až v priebehu konania nastane určitá skutočnosť, v dôsledku ktorej sa stane ďalšie vedenie konania z pohľadu jeho iniciátora bezpredmetným, nakoľko skôr existujúca možnosť úspechu s uplatňovanou požiadavkou sa vytratí a nutným sa javí ustúpenie od takejto požiadavky, procesne vyjadrované späťvzatím žaloby - akou skutočnosťou býva najčastejšie zánik uplatňovaného práva splnením jemu zodpovedajúcej povinnosti). I ak by práve uvedené platiť nemalo, na správanie žalovaného donucujúce k späťvzatiu žaloby by nikdy nešlo usudzovať u zaťaženia účastníka dlhmi pred začatím konania a v prípade preukazovania, že k takémuto počínaniu došlo až po začatí konania, je žalobca spravidla bez šance na úspech (odhliadajúc na tomto mieste od toho, že praktickú nevyhnutnosť obvykle spôsobuje počínanie z dlhšieho obdobia, resp. situácia, keď dlžníkovi dlhy obrazne prerastú cez hlavu a to sa len málokedy stáva v dôsledku jednej neuváženej obchodnej či inej jej obdobnej transakcie).

V prejednávanej veci však navzdory zásadnej nezbaviteľnosti žalobcu povinnosti na náhradu trov konania jeho procesných súperov nešlo si nepovšimnúť, že žalobca vzal žalobu späť nielen skôr, než sa začalo pojednávanie (žiadne ani neprebehlo, keď to jediné určené na 22. január 2014 bolo odročené pre nevykázanie doručenia predvolania žalovanej 1/, ako i pre konštatovanie späťvzatia žaloby žalobcom a podanie súvisiaceho návrhu na odročenie pojednávania, v tejto súv. por. č. I. 43 - 43 p. v. spisu) a takto v čase, v ktorom by ani prípadný nesúhlas ktoréhokoľvek zo žalovaných nemohol zastaveniu konania zabrániť, ale taktiež potom, čo prvý pokus o doručenie predvolania obom žalovaným s následkom faktického prevzatia adresátom a aj druhý v prípade žalovaného 2/ sa minuli účinkom (tu por. zásielky vrátené súdu s poznámkami o neprevzatí v odbernej lehote, resp. v ostatnom prípade o neznámosti adresáta na č. I. 29, 30 a 32 spisu), najmä tak však urobil ešte predtým, než advokát žalovaného 2/ prevzal zastúpenie svojho klienta a podal v jeho mene vyjadrenie k žalobe (tu rozumej vyjadrenie k skutočnostiam v žalobe uvádzaným, obsahujúce i návrh na zamietnutie žaloby).

Ak potom dvoma zo záverov ustálenej rozhodovacej praxe tunajšieho súdu vo veciach trov konania, na ktorých ani v prejednávanej veci nevznikol dôvod nič meniť, je jednak to, že všetkým rozhodovacím procesom o trovách konania (teda aj rozhodovaniu podľa § 146 ods. 2 O. s. p.) je vlastná zásada priznávania (súdom) len náhrady trov potrebných (nevyhnutných) na účelné bránenie práva, čiže len

takých trov, ktoré možno považovať objektívne za vynaložené účelne, ale tiež to, že minimálnym počtom úkonov právnej služby advokáta pri zastupovaní účastníka v súdnom konaní, u ktorého okrem vzniku práva advokáta na odmenu a súvisiace náhrady možno uvažovať aj o účelnosti vzniknutých trov a takto aj o priznaní náhrady trov konania, sú 2 úkony (okrem obvyklého prvého, reprezentovaného prípravou a prevzatím zastúpenia ešte aspoň jeden, po urobení ktorého už nie sú pochybnosti o zmysle zastúpenia, v tejto súv. por. napr. uznesenie Krajského súdu v Trnave z 27. júna 2013 č. k. 10Co/197/2012-91, vydané inak vo veci rovnakého súdu prvého stupňa ako v tentoraz prejednávanvej veci, teda Okresného súdu Trnava sp. zn. 18C/38/2012), rozhodne tu nemohlo byť bez významu, že advokát žalovaného 2/ oba úkony právnej služby, za ktoré sa požadovala náhrada (s prihliadnutím k uvedenému vyššie bol pritom rozhodujúcim čas urobienia toho druhého), urobil až po späťvzati žaloby a takto až po eliminovaní možnosti, žeby sa v konaní mohlo pokračovať, v ňom ďalej využívať právne služby advokáta a v neposlednom rade i použiť vyhotovené podanie, vyjadrujúce sa k vecnej podstate sporu (ktorý takto už prebiehať nebude a nemôže).

Práve uvedené možno zovšeobecniť i tak, že vyjadrenie k žalobe, urobené až po jej späťvzati nie je úkonom s parametrom jeho potreby na účelné bránenie práva a nie je tak možným ani priznanie náhrady trov konania vzniknutých účastníkovi na odmene za zastupovanie (resp. súvisiacich náhradách advokáta, tu por. i § 137 O. s. p.). Pokiaľ i k prevzatiu a príprave zastúpenia advokátom došlo až v deň urobienia vyjadrenia k už späťvzatej žalobe, nie je (pominúc tu samostatnú nehonorovateľnosť takéhoto úkonu, pokiaľ by ho nenasledoval žiaden iný) samozrejme účelným ani takýto úkon.

Pri riadení sa týmito úvahami síce odvolací súd neusúdil na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanému 2/ podľa § 150 ods. 1 O. s. p., mal však za to, že priznaniu náhrady tu bráni a vecnú nesprávnosť uznesenia súdu prvého stupňa v napadnutej časti zakladá neúčelnosť vzniknutých trov účastníka.

Preto podľa § 220 O. s. p. došlo k zmene uznesenia súdu prvého stupňa v napadnutej časti trov konania žalobcu a žalovaného 2/ tak, ako to vyplýva z prvej vety výroku tohto uznesenia odvolacieho súdu.

V takto skončenom odvolacom konaní bol plne úspešným žalobca (ktorému sa podarilo odvrátiť nebezpečenstvo jeho zaťaženia tzv. náhradovou povinnosťou, prinesené rozhodnutím v prvom stupni) a bol to tak on, komu vzniklo právo na náhradu jeho trov (podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Keďže ale žalobca nepodal až do pristúpenia odvolacieho súdu k rozhodovaniu návrh na priznanie mu náhrady (hoci ten je nutnou zákonnou podmienkou uvažovania o priznaní náhrady a pri rozhodovaní bez pojednávania aj o vyzývaní na vyčíslenie požadovaných, avšak nevyčíslených trov - tu por. i § 151 ods. 1 a 4 O. s. p.) a tým (ako aj formuláciami v závere odvolania, drukujúcimi v prospech nepriznania náhrady žiadnemu z účastníkov) sa procesného práva na náhradu trov odvolacieho konania vzdal, odvolací súd v tomto prípade jemu žiadnu náhradu nepriznal.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.